

בס"ד. ש"פ נח, בדר"ח מרחשון, ה'תשי"ז

(הנחה בלתי מוגה)

אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים, שנאמר¹ וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם, ואומר² מקוה ישראל הוי', מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל³. וצריך להבין⁴ כפל הלשון לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם, שמלשון זה משמע שיש ב' ענינים בטהרה, הטהרה דלפני מי אתם מטהרים, והטהרה דמי מטהר אתכם. וגם צריך להבין דיוק הלשון אשריכם.

וכללות הענין הוא, דכשם שבענין המקוה שמטהר את הטמאים נעשה שינוי דבר והתחדשות, דבתחלה הי' טמא ונעשה טהור, כמו"כ בזה שהקב"ה מטהר את ישראל נעשה שינוי דבר והתחדשות. דהנה, כללות ענין הטהרה הוא התשובה, ובתשובה יש ב' ענינים, ענין א' בתשובה הוא, כמו שסוברים העולם שהתשובה הוא על עון, וענין הב' בתשובה הוא כמ"ש⁵ והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה. ובב' הענינים שבתשובה נעשה שינוי דבר והתחדשות. בענין הא' שהוא תשובה על עון, הרי מובן שע"י התשובה נעשה שינוי גדול, וכמ"ש הרמב"ם⁶ דתמורת זה שמקודם הי' בלתי רצוי להוי', הנה עכשיו אין לו שום שייכות לעון כלל, דאין אומרים לו זכור מעשיך הראשונים⁷, ועוד יותר שמתעלה בעבודתו עד שמקום שבע"ת עומדים אין צדיקים גמורין יכולין לעמוד בו⁸. וכמו"כ בענין הב' בתשובה, והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה, נעשה בזה שינוי גדול, דהנה הנשמה כמו שהיא מצד מלמעלה (אשר נתנה), הרי נת"ל⁹ שהיא למעלה מהשערה בכח, עליית הרצון, המשכה כללית שקודם עליית הרצון, העתקת העצמות, אלא היא מושרשת בהעצמות ממש, וכאשר ע"י

וראה גם לקו"ת דרושים לר"ה ס, ד. בלק עד,

(1) יחזקאל לו, כה.

(2) ירמ' יז, יג (ע"פ הגירסא בירושלמי, א.

(3) רי"ף ועין יעקב. (4) הל' תשובה פ"ז ה"ר"ז.

(5) משנה יומא פה, ב. (7) רמב"ם שם ה"ח.

(8) שם ה"ד. (9) ראה רד"ה אר"ע אשריכם ישראל.

(10) תרס"ז — לפני חמישים שנה (המשך תרס"ו ד"ה תורה צוה דיום שמח"ת פ"ג; ד"ה נעשה אדם דש"פ בראשית בתחלתו (לעיל ע' שפ).

(11) קהלת יב, ז. וראה לקו"ת ר"פ האזינו. (91; ע' 103).

עבודתו בתשובה פועל בנפשו שהרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה, אזי הוא עולה לבחי' עצם הנשמה כמו שהיא מושרשת בהעצמות ממש, וא"כ הרי זה שינוי גדול והתחדשות. וזהו ב' הענינים דטהרה, לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם, לפני מי אתם מטהרים הו"ע העבודה שמלמטה למעלה, ומי מטהר אתכם הו"ע ההמשכה מלמעלה למטה, שנמשך לו בחי' עצם הנשמה כמו שהיא מושרשת בהעצמות ממש.

(ב) ולהבין זהו¹⁰, הנה אמרו רז"ל¹¹ כל העונה איש"ר בכל כחו קורעין לו גזר דינו. ופרש"י בכל כחו, בכל כוונתו. והפירוש הפנימי דבכל כחו ע"פ חסידות הוא כמ"ש¹² ועתה יגדל נא כח אד', היינו שפועל הגדלה בשם אד'. דהנה, כללות הענין דשם אד' קאי על ספירת המלכות, וכאשר פועל בעבודתו הגדלה בספירת המלכות, לא רק בבחי' מלכות דאצילות, אלא בכל הבחי' שבמלכות, עד גם בבחי' מלכות דא"ס, אזי קורעין לו גזר דינו, גם לאחר החיתום. והיינו, דכאשר כבר נגזר דינו, הנה מצד ההשתלשלות אינו יכול כבר לפעול מאומה, אבל כאשר עבודתו היא בכל כחו, ועתה יגדל נא כח אד', שהוא למעלה גם מבחי' מלכות דא"ס, הנה מצד ההמשכה שלמעלה מהשתלשלות, קורעין לו גזר דינו.

(ג) והענין הוא, דהנה אמרו רז"ל¹³ כל המאריך באחד מאריכין לו ימיו ושנותיו. וענין האריכות באחד הוא אריכות ההתבוננות בהענין דהוי' אחד ושמו אחד, וכמו שיהי' לעתיד, כמ"ש¹⁴ ביום ההוא יהי' הוי' אחד ושמו אחד, דהאידינא הנה לא כמו שאני נקרא אני נכתב¹⁵, היינו דהוי' הוא אחד, אבל שמו שהו"ע הגילוי, הנה בזה אין עכשיו ענין האחדות, אבל לעתיד יהי' גם שמו אחד, שיהי' ענין האחדות גם בשמו שהו"ע הגילוי. דהנה, שם הו"ע הגילוי, שהרי השם הוא צירופי אותיות ובענין האותיות הרי ידוע שאינם בשביל העצם, אלא כל ענין האותיות הוא רק ההמשכה והגילוי, שלכן הנה עת לדבר ועת לחשות¹⁶. וכמו"כ יובן גם בענין השם שהוא רק בשביל ההמשכה, ולכן הנה נשמה אחת כשבאה בגוף זה נקראת בשם אחד, וכאשר מתגלגלת בגוף אחר אזי אפשר שתקרא בשם אחר, שמזה ראי' שהשם אינו בשביל העצם, דעצם הנשמה

(12) שלח יד, יז.

(13) ברכות יג, ב.

(14) זכרי' יד, ט.

(15) ראה פסחים נ, א.

(16) ע"פ קהלת ג, ז.

(10) בהבא לקמן — ראה המשך תער"ב

ח"ג ע' איתטז ואילך. וראה גם מאמרי אדה"ז

על מארז"ל ע' סו ואילך. סה"מ תרל"ג ח"ב

ע' שנד ואילך. תרל"ה ח"א ע' רפא ואילך.

(11) שבת קיט, ב.

אין לה שם כלל, אלא כל ענין השם הוא בשביל ההמשכה והגילוי¹⁷. וזהו שמה שנקרא בספרי הקבלה בשם אור, נקרא במדרש בשם שם, כמאמר¹⁸ עד שלא נברא העולם הי' הוא ושמו בלבד (ובנוסח אחר¹⁹: הי' הוא ושמו הגדול בלבד), לפי שענין השם הוא כמו ענין האור, שאינו בשביל העצם כלל, כי אם בשביל ההמשכה והגילוי בלבד¹⁷. וזהו כל המאריך באחד שהוא אריכות ההתבוננות שגם שמו אחד, היינו שגם בענין הגילוי וההמשכה הוא אחד, שבזה גופא יש ג"כ כמה מדריגות, וכמשי"ת שגם בענין האותיות יש ריבוי מדריגות עד למעלה מעלה, הנה כל המאריך באחד, שהוא אריכות ההתבוננות בכל המדריגות שבאותיות, איך שבכולם הוא אחד, אזי מאריכין לו ימיו ושנותיו, היינו שנמשך לו מכל המדריגות שבכחי' האותיות, באותם המדריגות שהוא מתבונן בהם, ומצד זה מאריכין לו ימיו ושנותיו.

(ד) **וביאור** הענין, דהנה אנו רואים בענין האותיות בנפש האדם למטה, שיש בהם כמה מדריגות²⁰. ישנם אותיות הדיבור, שהם נפרדים, והם בשביל הזולת (ולמטה יותר הם אותיות המעשה, אותיות הכתב), והיינו שכללות ענין אותיות הדיבור הוא בשביל הזולת, דכל גילוי לזולת הוא ע"י אותיות הדיבור. ואותיות הדיבור הנה לא רק שהם ניכרים וגם נרגשים לעצמו, אלא שהם נרגשים גם אל הזולת. ולמעלה יותר הם אותיות המחשבה, שעל ידם הוא מגלה העלם העצמי לעצמו, דאותיות אלו אינם נרגשים אל הזולת, אבל הם ניכרים וגם נרגשים לעצמו. ולמעלה יותר הם אותיות שבשכל, הבנה והשגה, ובזה גופא יש ב' מדריגות, חיצוניות השכל ופנימיות השכל, דבחיצוניות השכל הנה האותיות הם ניכרים ונרגשים, אמנם כאשר מעמיק בפנימיות ועומק הענין, דבכללות הו"ע פנימיות השכל, אזי האותיות הם ניכרים, אבל אינם נרגשים, דמה שנרגש הוא השכל ולא האותיות. והיינו, שמצד ענין הפנימיות (פנימיות השכל), אין נרגשים האותיות, אבל להיותו מציאות של שכל, הבנה והשגה, אזי האותיות הם ניכרים. ולמעלה יותר הו"ע האותיות כמו שהם במקור השכל, בחי' החכמה, שמרחף על מוחו, או שהוא באופן של ברק המבריק, הנה אותיות אלו אינם ניכרים כלל, דכיון שאין זה מציאות

בדא"ח — ראה לקו"ת בהר שם. ועוד. וראה ספר הערכים-חב"ד (כרך ד) ערך אוא"ס (ה) ע' תלח הערות 12; 17. שם ע' תקח. וש"נ.
 (20) ראה גם תניא אגה"ק סו"ס יט. לקו"ת שה"ש ד, ב. ובכ"מ.

(17) ראה לקו"ת בהר מא, ג. ובכ"מ.
 (18) פדר"א פ"ג. בנוסח זה הובא בעבודת הקודש חלק היחוד פ"ב ופי"ב. חלק העבודה פל"ה. ובכ"מ.
 (19) כ"ה בפדר"א שלפנינו. וכ"ה בכ"מ

דשכל הבנה והשגה, לכן אין האותיות ניכרים כלל. ומ"מ, כיון שהוא גילוי בלבד, לכן יש עכ"פ מציאות של אותיות גם בבחי' ברק המבריק, ולמעלה יותר בבחי' שמרחה על מוחו, אלא שהאותיות אינם ניכרים כלל.

והנה כמו בכחות הגלויים הנה גם בכחות המקיפים דרצון ותענוג ישנם ג"כ אותיות. וכמו שבשכל יש חילוק בין חיצוניות השכל ופנימיות השכל, הנה עד"ז הוא גם ברצון, שיש חילוק בין חיצוניות הרצון ופנימיות הרצון, דבחיצוניות הרצון, דהיינו כאשר רוצה איזה דבר אבל אין הענין נוגע לו כל כך, שהוא רוצה רק בחיצוניותו, אזי נרגשים האותיות, משא"כ בפנימיות הרצון, דהיינו כאשר הענין נוגע לו ביותר, שברצון זה נרגש הנפש, אזי אין האותיות נרגשים, דמה שנרגש הוא הרצון (הנפש) ולא האותיות. וכמו"כ גם בהתענוג ישנם אותיות, והיינו, דעם היות שיש הפרש בין רצון ותענוג, שהרצון הוא מרוצת הנפש והמשכה בדרך מלמעלה למטה, והתענוג הוא העלם ועלי' בדרך מלמטה למעלה, מ"מ, הנה לא רק שבהרצון שהוא גילוי מלמעלה למטה ישנם אותיות, אלא גם בהתענוג שענינו הוא עלי' מלמטה למעלה, מ"מ, כיון שסוכ"ס הרי הוא רק גילוי מהעצם, לכן יש בו אותיות, והיינו לפי שכל גילוי הוא ע"י אותיות.

ולמעלה יותר הנה גם בעצם הנפש ממש ישנם אותיות, וכמאמר²¹ הנפש מלאה אותיות, אלא שהאותיות שבעצם הנפש אינם בבחי' מציאות אותיות כלל, אבל מ"מ ישנם שם אותיות, ומהאותיות שבעצם הנפש נעשים אח"כ מציאות אותיות, עד להמציאות דאותיות הדיבור. ובהכרח לומר שאותיות הדיבור שרשם מהאותיות שבעצם הנפש. ואי אפשר לומר שאותיות הדיבור מתהווים ע"י התגלות הכחות בה' מוצאות הפה²², דא"כ הי' צ"ל שהיית זמן עד שיכוון איך לנענע במוצאות הפה בכדי לבטא את האותיות²³. וגם אי אפשר לומר שה' המוצאות הם רק שעל ידם מתגלים האותיות בבחי' מציאות, אבל שרש האותיות הוא מהתגלות הכחות עצמן, דא"כ הי' צריך להיות שכל כח יהיו לו אותיות השייכים אל הגילוי, והיינו שכל כח יהיו לו אותיות אלו דוקא ולא אותיות אחרים, ולא יהי' בזה הפרש בין אדם אחד להשני, והרי אנו רואים שאינו כן, אלא יש כמה מיני אותיות לכל גילוי אור, וכמבואר בכ"מ שהתוס'

(23) ראה גם המשך מצה זו תר"מ פ"ב. סה"מ תרנ"ב ע' ככג.

(21) ראה לקו"ת בחוקתי מה, ד. שה"ש שם. סה"מ תרצ"ו ע' 110. וש"נ.

(22) ראה תניא אגה"ק ס"ה.

רא"ש ור"ן²⁴ אומרים כולם סברא אחת, אבל כל אחד אומרה באותיות שלו דוקא, ואם נאמר ששרש האותיות הוא מהשכל, הרי כיון שהסברא היא אחת, מדוע יש חילוק בהאותיות. ומזה ראי' ששרש האותיות הוא מעצם הנפש, ולכן כל אחד אומר את השכל באותיות אחרים, שזהו כפי אופן האותיות שבנפש שלו. אמנם, האותיות כמו שהם בעצם הנפש, שהנפש מלאה אותיות, אינם בבחי' מציאות אותיות כלל, וע"י התגלות המדות וה' מוצאות הפה נעשית מציאות אותיות עד להמציאות דאותיות הדיבור.

(ה) **והדוגמא** מזה יובן למעלה שישנם כמה בחי' אותיות. אותיות הדיבור, כמ"ש²⁵ בדבר הוי' שמים נעשו, וכשם שאותיות הדיבור למטה הם נפרדים ונרגשים אל הזולת, כמו"כ הוא גם באותיות הדיבור למעלה, בדבר הוי' שמים נעשו, שהנבראים הם נפרדים, דאף שבאמת אינם נפרדים, אבל בהרגשתם עכ"פ הרי הם נפרדים. ולמעלה יותר הם אותיות המחשבה, שמהם נתהוו עלמין סתימין דלא אתגליין²⁶, שאינם נפרדים, אלא הם מובלעים במקורם כידוע. וענינם בספירות הוא ספירת המלכות וספירת הבינה, דהאותיות והנבראים שמצד ספירת המלכות הם נפרדים, והאותיות והנבראים שמצד ספירת הבינה הם עלמין סתימין דלא אתגליין²⁷, כידוע שעלמין סתימין הם עד ספירת הבינה. ומ"מ הרי גם הם מציאות אותיות, היינו מציאות דכלים, וכידוע שהענין דחיוהי וגרמוהי²⁸, אורות וכלים, הוא מספירת המלכות עד ספירת הבינה, אלא שבבינה הו"ע אותיות המחשבה שאינם נפרדים. ולמעלה יותר הו"ע האותיות כפי שהם בספירת החכמה, ובעולמות היינו עולם האצילות, שהאותיות אינם ניכרים כלל, שזהו שבבחי' החכמה הנה גם גרמוהי שהם הכלים הם במדריגת האור²⁹.

והנה כשם שבנפש האדם למטה ישנם אותיות לא רק בכחות הגלויים אלא גם בהכחות מקיפים דרצון ותענוג, כמו"כ יובן למעלה, שגם בבחי' הכתר ישנם אותיות, אלא שהם בבחי' אותיות החקיקה. דהנה, ההפרש בין אותיות הכתב לאותיות החקיקה הוא³⁰, שאותיות הכתב הם

(24) ראה גם הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א ואילך. אוה"ת לך לך (כרך 1) תתרעב, ב ואילך.
 (25) תהלים לג, ו.
 (26) ראה תניא שעהיוה"א פ"א (פח, ב).
 (27) ראה ביאורו"ז להצ"צ ח"א ע' תקכ.
 (28) בסה"מ ה'ש"ית ע' 36.
 (29) ראה לקו"ת מטות פז, רע"ד. אוה"ת שמות ע' מב. וארא ע' קנ. ועוד.
 (30) לקו"ת ר"פ חוקת. ובכ"מ.

דבר נוסף, ואותיות החקיקה הם עצם אחד עם הדבר שחקוקים בו, שהאותיות הם מיני' ובי'. וזהו ההפרש בין הכלים דאצילות להכלים שבכתר, דהכלים שבאצילות הם מציאות דבר נוסף, והכלים שבכתר הם מיני' ובי', שהם עצם אחד. והנה, באותיות החקיקה גופא יש ג"כ ב' מדריגות³¹, חקיקה סתם וחקיקה מעבר לעבר, דאותיות החקיקה סתם יש להם בית קיבול, ויש להם אחיזה באיזה דבר, ועוד זאת, שהם מחשיכים על האב"ט, שבמקום החקיקה אין האב"ט מאיר כ"כ כמו בשאר חלקיו, משא"כ בחקיקה מעבר לעבר אין להאותיות בית קיבול ואחיזה כלל, וגם אינם מחשיכים כלל על האב"ט. וכמו"כ הוא ההפרש בכתר גופא בין חיצוניות הכתר לפנימיות הכתר, דבחיצוניות הכתר הכלים הם כמו חקיקה סתם שיש להם איזה אחיזה והם מעלימים קצת, משא"כ הכלים שבפנימיות הכתר אין להם שום אחיזה ואינם מעלימים כלל, כמו חקיקה מעבר לעבר.

והנה כל זה הוא בהמדריגות שאחרי הצמצום, אמנם באמת הנה גם קודם הצמצום ישנם כמה בחי', וגם בהם ישנו ענין האותיות. וכמו השערה בכח, ששיער בעצמו בכח כל מה שעתיד להיות בפועל³², ולמעלה יותר הו"ע עליית הרצון, שעלה ברצונו כל מה שעתיד להיות, ולמעלה יותר הוא האור שקודם עלות הרצון, והוא ההמשכה כללית (שגם בבחי' זו כלול כללות ההשתלשלות), ולמעלה יותר הוא בחי' עתיק שקודם הצמצום, שענינו כמו העתקה מספר לספר, דאף שהוא אותו הדבר, מ"מ הרי זה בבחי' העתקה, וזה סיבה ואפשרות שיהי' אח"כ מקור למקור לעולמות (וא"כ הרי גם בבחי' זו כלול ההשתלשלות), ולמעלה יותר הו"ע התכללות כללות ההשתלשלות בעצמותו. ולמעלה יותר הוא כמו שהעצמות כולל את כל ההשתלשלות. וכמו עד"מ בכחות הנפש באדם למטה, שישנם הכחות כמו שהם כלולים בעצם הנפש, וישנו כמו שהנפש כולל בעצמו את הכחות, וכמו"כ הוא גם למעלה, שישנו כל ההשתלשלות כמו שהוא כלול בעצמותו, וישנו כמו שהעצם כולל את ההשתלשלות. וכל בחי' אלו הם בחי' האותיות כמו שהם קודם הצמצום. האותיות שבבחי' השערה בכח ועליית הרצון הם ע"ד אותיות הדיבור, וכמבואר בכ"מ שהאור שבבחי' ההשערה ועליית הרצון הוא אור ששייך

(31) מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"ב ע' תרצ. (32) ראה עץ חיים שער א (דרוש עיגולים ויושר) בתחילתו. מק"מ לוח"א טו, א. שער 127 ואילך. המשך תרס"ו ע' תפג. וראה לקו"ש ח"ח ע' היחוד לאדמו"ר האמצעי פ"י ואילך.

אל הזולת, דאף שהוא קודם הצמצום, מ"מ, הרי בו בעצמו ישנו האור כמו שהוא שייך אל הזולת אלא שהוא לעצמו עדיין, ולכן הוא כמו בחי' אותיות הדיבור³³. והאותיות כמו שהם בהמשכה כללית שקודם עליית הרצון הם בחי' אותיות המחשבה, דהאור שקודם עליית הרצון הוא האור שלעצמו. והאותיות כמו שהם בבחי' עתיק³⁴, עד בחי' ההשתלשלות כמו שהוא כלול בעצמותו, ולמעלה יותר כמו שהעצם כולל אותם, הוא ע"ד דוגמא למטה, מה שהנפש עצמה מלאה אותיות. וזהו כל המאריך באחד מאריכין לו ימיו ושנותיו, שע"י אריכות ההתבוננות בכל בחי' האותיות עד בחי' האותיות כמו שהעצם כולל אותם, אזי נמשך לו מבחי' ההיא שהוא מתבונן בה, ומצד זה מאריכין לו ימיו ושנותיו.

(ו) **וזהו** כל העונה איש"ר בכל כחו קורעין לו גזר דינו, דפירוש בכל כחו הוא כמ"ש ועתה יגדל נא כח אד', והיינו שפועל בעבודתו תוספת והגדלה בשם אד', שהוא בחי' המלכות, ולא רק בבחי' מלכות דאצילות, אלא גם בבחי' מלכות דא"ס כמו שהוא למעלה מעלה. ובהקדם המבואר בהוספות לתו"א ד"ה ואני נתתי³⁵ בענין המשכת בחי' מלכות דא"ק, שהוא בחי' התגלות להיות נקרא בשם חכם וחסדן כו', וכמו עד"מ באדם למטה, שע"ז שמשבחים אותו שהוא חכם וחסדן הרי הוא מתעורר להיות נמשך החכמה וחסד מההעלם אל הגילוי. אלא שלמטה ישנו מציאות החכמה והחסד גם קודם לכן, ופעולת השבחים היא רק ההמשכה מהעלם לגילוי, אבל למעלה הנה מקודם לא ישנו ענין החכמה והחסד במציאות כלל, וכל מציאותם נעשה רק ע"י השבחים. וכמו"כ יובן גם בהמשכה בבחי' מלכות דא"ס, ויתירה מזה, שענין זה הוא בעיקר בהמשכה בבחי' מלכות דא"ס, כי, במלכות דא"ק ישנם פרטים, אלא שהם בהפשיטות דא"ק, שלכן כל הפרטים הם בהתאחדות, דזהו"ע אחד שהוא התאחדות הפרטים, אמנם קודם הצמצום הוא בחי' יחיד, דבחי' יחיד הוא למעלה מאחד³⁶, והיינו שענין יחיד הוא למעלה מענין הפרטים, גם כאשר התחלקות הפרטים היא באופן שמתאחדים אח"כ, כי בחי' יחיד הוא למעלה לגמרי מענין הפרטים. ולמעלה יש בחי' אחד שהוא למעלה גם מבחי' יחיד, שהוא אמיתית האחדות. ומובן שבבחי' זו הנה קודם אמירת השבחים אין מציאות של ספירות כלל, וכל מציאותם נעשית ע"י

33) ראה לקו"ת הוספות לויקרא נג, א. (36) תו"א ויחי מה, א. וארא נה, ב. ובכ"מ.

34) אולי אמר: והו"ע ע"ס הגנוזות.

35) קב, א ואילך.

השבחים. וזהו כל העונה איש"ר בכל כחו, שזהו כמו ועתה יגדל נא כח אד', שפועל הגדלה בשם אד', גם בבחי' אד'³⁷ מי יעמוד³⁸, בחי' מלכות דא"ס כמו שהוא קודם הצמצום, שע"י עבודתו הרי הוא ממשיך ועושה את מציאות הספירות, היינו שההמשכה היא ממקום נעלה ביותר שלא נמצא שם כלל ענין ההשתלשלות, ועי"ז שההמשכה היא ממקום שמשם נעשה הגילוי, אזי נפעלת המשכה בכל ההשתלשלות, והיינו שמבחי' ועתה יגדל נא כח אד' נמשך בבחי' כח³⁹ מעשיו הגיד לעמו (שבפסוק דבראשית⁴⁰). דהנה, כח מעשיו הוא כ"ח עתים דהשתלשלות, שישנם י"ד עתים לטובה וי"ד עתים להיפך⁴¹, שנמשכים מב' ידות ימין ושמאל. ועד"ז גם בהאדם למטה, שבכל יד יש חמש אצבעות, ג' פרקים בכל אצבע וב' פרקים באגודל נומ"ש במשנה⁴² שיש ששה פרקים בכל אצבע, היינו עד הקנה⁴³, אבל בהאצבעות עצמם יש בכל אצבע ג' פרקים ובאגודל ב' פרקים], שהם י"ד⁴⁴, וישנם ב' ידים, יד ימין ויד שמאל, שהם כ"ח. ושרש ב' הידים הוא מעשר ספירות שהם במספר עשר אצבעות, חמש לעומת חמש, ואות הברית באמצע⁴⁵, שהוא אות וא"ו דא אות אמת⁴⁶, המכריח מן הקצה אל הקצה⁴⁷ ואין בו שינויים. אמנם, ההתחלקות דכ"ח עתים היא בהשתלשלות, ששם יש התחלקות דקו ימין וקו שמאל. אך כאשר פועל בעבודתו הגדלה בכח אד', שהו"ע ההמשכה שלמעלה מהשתלשלות, אזי כל הכ"ח עתים שבהפסוק דבראשית, שיש בו כ"ח אותיות⁴⁰, הם כולם בקו הימין, דלית⁴⁸ שמאלא בהאי עתיקא וכולא ימין. וזהו העונה איש"ר בכל כחו, דבאיש"ר ישנם כ"ח אותיות⁴⁰, שהם כנגד הכ"ח עתים, וכאשר עונה איש"ר בכל כחו, היינו ההמשכה דועתה יגדל נא כח אד', אזי ממשיך בכל הכ"ח עתים שיהיו כולם בבחי' הימין, ולכן קורעים לו גזר דינו.

(ז) **אמנם** בכדי להמשיך בחי' ועתה יגדל נא כח אד' שהו"ע ההמשכה שלמעלה מהשתלשלות, הרי זה על ידי העבודה בכל כחו, כפרש"י בכל כוונתו, והו"ע העבודה דרעו"ד שלמעלה מטו"ד, שע"ז דוקא

-
(37) תהלים קל, ג.	(44) ראה סדר היום (בכוונת הקדיש). וראה גם תקו"ז בהקדמה (ד, ב). תי"ט (מ, א).
(38) ראה לקו"ת שלח מ, א.	(45) ראה ספר יצירה פ"א מ"ג.
(39) תהלים קיא, ו.	(46) זהר ר"פ ויקרא. נתבאר בביאורו"ז.
(40) ראה תקו"ז בהקדמה (יג, א).	להצ"צ שם.
(41) ראה קהלת ג, ב ואילך. תקו"ז תס"ט	(47) ע"פ תרומה כו, כח. וראה ביאורו"ז (קא, ב).
(42) אהלות פ"א מ"ח.	שם.
(43) תויו"ט שם.	(48) זח"ג קכט, א. ועד"ז שם רפט, א.

נעשה ההמשכה דועתה יגדל נא כח אד'. והענין הוא, דאיתא בספר יצירה⁴⁹ עשר ספירות כו' כשלהבת הקשורה בגחלת כו' אחת רוח אלקים חיים, דרוח זה קאי על רוח האדם, שהוא הממשיך את הספירות. והיינו, דכשם שבשלהבת למטה הנה גילוי השלהבת מהגחלת הוא ע"י רוח הנופח, כמו"כ יובן גם למעלה, שהמשכת הספירות הוא ע"י רוח האדם. אלא שפעולת הרוח למטה הוא רק להמשיך מההעלם לגילוי, משא"כ למעלה הרי צריך לחדש כל מציאות הספירות מעיקרם, כיון שההמשכה היא מבחי' היותר נעלית שבאותיות, ששם אינם במציאות כלל (כנ"ל). וטעם הדבר שביכולת הנשמות להמשיך המשכה זו הוא לפי שהנשמות מושרשים בהעצמות ממש, שלכן ביכלתם להמשיך מהעצמות ממש. אך בכדי להמשיך המשכה זו, צריכה להיות עבודת הנשמה כמו שהיא מצד עצמה, מצד עצם הנשמה, בחי' טהורה היא, כמו שהיא מושרשת בהעצמות, שדוקא עי"ז ביכלתה להמשיך משם, והו"ע העבודה דרעו"ד ומס"נ שלמעלה מטו"ד, שזוהי האהבה דבכל מאדך. דהנה, בכללות העבודה דאהבה יש ג' בחי', בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך⁵⁰. בכל לבבך הוא העבודה שמתעסק בכל אבר כמו שהוא בענינו ומציאותו. בכל נפשך הו"ע המס"נ דאפילו נוטל את נפשך⁵¹, ובכל מאדך הוא למעלה גם מבחי' בכל נפשך. והיינו, דעם היות שגם בחי' בכל נפשך הוא מס"נ, מ"מ, המס"נ דבכל נפשך הוא המס"נ של כחות הגלויים, היינו שעובד בכל הכחות שלו, כל כח בענינו, עד מס"נ ממש, וגם כחות אלו שמצד עצמם אינם שייכים למס"נ הרי הוא פועל בהם מס"נ, אבל מ"מ הרי ענין עבודתו הוא בכחותיו הגלויים, אלא שעבודתו בהם הוא במס"נ ממש, משא"כ העבודה דבכל מאדך היא העבודה שמצד עצם הנפש שלמעלה מהכחות, והו"ע העבודה דרעו"ד שלמעלה מטעם ודעת, שזוהי העבודה שמצד עצם הנשמה כמו שהיא מושרשת בהעצמות, שלכן ע"י עבודה זו הרי הוא ממשיך את העצמות. וזהו שפרש"י בכל כחו בכל כוונתו, שע"י העבודה דרעו"ד הרי הוא פועל להיות ועתה יגדל נא כח אד', שהו"ע ההמשכה שלמעלה מהשתלשלות, ובאופן שממשיך המשכה זו גם בהשתלשלות, בכל הכ"ח עתים, שכולם נעשים בבחי' ימין, כמ"ש⁵² ימין הוי' נאדרי בכח וימין הוי' תרעץ אויב, כמו שהוא מצד בחי' עתיק דלית שמאלא בהאי עתיקא וכולא ימין, היינו שהוא למעלה גם מענין התכללות קו

(49) ספרי ופרש"י עה"פ.

(50) בשלח טו, ו.

(49) פ"א מ"ז.

(50) ואתחנן ו, ה.

השמאל בקו הימין, אלא כולו ימין, שמצד זה קורעין לו גזר דינו גם לאחר החיתום. וזהו ג"כ כל המאריך באחד מאריכין לו ימיו ושנותיו, דע"י האריכות באחד, בכל בחי' האותיות עד כמו שהם בעצמותו, אזי ההמשכה היא מאותה הבחינה שהיא למעלה מהשתלשלות, דכולו ימין, שלכן מאריכין לו ימיו ושנותיו.

(ח) **וזהו** אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם⁵³, שהם ב' מדריגות בענין הטהרה, כמשנת"ל דכללות ענין הטהרה הוא העבודה דתשובה, וענין התשובה אינה רק התשובה על עון, כמו שסוברים העולם, אלא ענין התשובה הוא כמ"ש והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה, שמתעלית הנשמה לשרשה כמו שהיא מושרשת בהעצמות. וכנ"ל דשרש הנשמה הוא למעלה מהשערה בכח, עליית הרצון, המשכה כללית והעתקת העצמות, אלא היא מושרשת בהעצמות ממש, שזהו אמיתית ענין התשובה. וסדר העבודה הוא שבתחלה היא העבודה דלפני מי אתם מטהרים, מלמטה למעלה, ואח"כ היא העבודה דמי מטהר אתכם, מלמעלה למטה, עד שנעשית בבחי' טהורה היא, כמו שהיא מושרשת בהעצמות ממש. וזהו ג"כ ענין אשריכם, דאשר הוא מלשון תענוג, והיינו דשרש הנשמות הוא בעצמות התענוג הפשוט כנ"ל, ומצד זה הם ממשיכים גם בתומ"צ, כמ"ש אשר קדשנו במצותיו, שמצד בחי' אשר, היינו בחי' התענוג הפשוט, נעשה קדשנו במצותיו, וכמ"ש⁵⁴ וזכרתם את כל מצות הוי' וגו' ועשיתם את כל מצותי, כמשנת"ל⁵⁵ שלא רק בבחי' מצות הוי', אלא גם בבחי' מצותי שהוא מצות המאציל, כתיב ועשיתם, שנשמות ישראל עושים ופועלים זאת, והיינו לפי שהם מושרשים בעצמות התענוג הפשוט. וזהו ג"כ ענין המקוה, דמקוה הוא בור כעין מ' סתומה, מרובע⁵⁶, שהו"ע ספירת הבינה, והמים שבמקוה הוא בחי' החכמה, והטבילה במקוה, טבילה אותיות הביטול⁵⁷, הוא הביטול בשער הנו"ן דכתר⁵⁸. וג' ענינים אלו, בינה חכמה וכתר, הם הסתים דישראל אורייתא וקוב"ה⁵⁹, דהסתים דישראל הוא בינה, והסתים דאורייתא הוא חכמה, והסתים דקוב"ה הוא הכתר, שזהו אחרי הצמצום, וכמו"כ ישנם

(56) ראה גם אוה"ת דרושי יוהכ"פ ס"ע א'תקפ ואילך.

(57) סידור (עם דא"ח) סוף כוונת המקוה (קנט, סע"ד).

(58) אוה"ת שם ס"ע א'תקעט.

(59) ראה זח"ג עג, א.

(53) בהבא לקמן — ראה גם סד"ה אר"ע אשריכם ישראל תרס"ז (המשך תרס"ו ע' שפז ואילך).

(54) שלח טו, לט-מ.

(55) ד"ה תורה צוה דיום שמח"ת פ"ה

(לעיל ע' 93).

גם בחי' הבינה חכמה וכתר כמו שהוא בשרשם קודם הצמצום. וזהו מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל, דע"י העבודה דתשובה, לא רק התשובה על עון, אלא גם העבודה דוהרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה, הנה הקב"ה מטהר את ישראל, שנעשים בבחי' טהורה היא, שהנשמה מתעלית לבחי' סתים דקוב"ה, אז מען נעמט עצמות אַליין און מען בויט אים אויף אַ דירה בתחתונים.

